

**Pierwszy Regionalny Okrągły Stół dotyczący
Finansowania Efektywności Energetycznej
w województwie pomorskim
2 lutego 2022 (on-line)
Sprawozdanie**

Organizator: Bałtycka
Agencja
Poszanowania
Energii Sp. z o.o.

roundbaltic@bape.com.pl

<https://bape.com.pl/roundbaltic>

Funded by the Horizon 2020 Framework
Programme of the European Union

RoundBaltic RoundBaltic – Promotion of Smart Finance for Smart
Buildings in the Baltic Region with focus on Poland,
Latvia and Denmark, H2020 umowa nr 957051

1 TŁO SPOTKANIA

Opracowanie „Diagnoza krajowa - Polska” sporządzone w pierwszej fazie projektu Round Baltic stanowiło tło dla przygotowania 1 Regionalnego Okrągłego Stołu w województwie pomorskim.

Przedmiotem diagnozy była identyfikacja potencjałów finansowania poprawy efektywności energetycznej oraz wdrażania odnawialnych źródeł energii w sektorach budownictwa mieszkalnego i użyteczności publicznej oraz w MŚP w Regionie.

Zadaniem Pierwszego Regionalnego Okrągłego Stołu w województwie pomorskim było przede wszystkim:

- przedstawienie tła europejskiego, krajowego i regionalnego stanowiącego podstawę dla podejmowania działań w efektywności energetycznej oraz OZE,
- przedstawienie funkcjonujących oraz planowanych w okresie 2021-2027 instrumentów finansowych i ram dla inwestycji w poprawę efektywności energetycznej,
- sformułowanie wstępnych rekomendacji w celu zwiększenia zdolności finansowania zrównoważonych inwestycji.

2 PROGRAM

2 lutego 2022 9:00 – 14:00

Moderator: Pan Damian Mucha, Wiceprezes Zarządu, Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza

Sprawozdawca: Pan Andrzej Szajner, Członek Zarządu Bałtyckiej Agencji Poszanowania Energii Sp. z o.o.

Otwarcie: Pani Katarzyna Grecka, Prezes Zarządu Bałtyckiej Agencji Poszanowania Energii Sp. z o.o.

Pan Leszek Bonna, Wicemarszałek Województwa Pomorskiego

Wystąpienia:

- **Długoterminowa strategia renowacji budynków**
Pani Barbara Wąsowska, Naczelnik Wydziału, Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Departament Gospodarki Niskoemisyjnej
- **Energetyka w Funduszach Europejskich dla Pomorza 2021-2027**
Pan Adam Mikołajczyk, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego, UMWP
- **Wyzwania w zakresie efektywności energetycznej w budynkach w UE**
Pan Andrzej Szajner, Członek Zarządu, Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp. z o.o.
- **Energetyka w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego z uwzględnieniem doświadczeń Programu Inteligentnych Specjalizacji Pomorza w zakresie technologii ekofektywnych i OZE.**
Pan Jarosław Kumięga, Kierownik Referatu Planowania Energetycznego, Departament Rozwoju Gospodarczego UMWP oraz Pan Damian Mucha - Wiceprezes Zarządu, Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza

11:00 – 11:15 Przerwa

11:15 – 13:00 Sesje tematyczne, wprowadzenie do dyskusji

Sesja tematyczna 1: Finansowanie poprawy efektywności energetycznej budynków oraz OZE

Moderator: Pan Marcin Gregorowicz, Kierownik Działu Doradców Energetycznych WFOŚiGW w Gdańsku

Prezentacje:

1. **Finansowanie termomodernizacji ze wsparciem ELENA – oferta Alior Banku**
Pan Wojciech Bodziacki, Ekspert ds. Finansowania Termomodernizacji Alior Bank
2. **Finansowanie modernizacji energetycznej w budownictwie – środki krajowe**
Pan Michał Leszczyński, Koordynator w Dziale Programów Regionalnych WFOŚiGW w Gdańsku
3. **Finansowanie instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych – wsparcie pozadotacyjne**
Pani Aneta Grzębska, Prezes Zarządu, Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.
Pani Renata Taczalska, Kierownik Projektu, Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.

Sesja tematyczna 2: Kompleksowa Obsługa Inwestora/system doradców jako narzędzia wspierania wdrażania efektywności energetycznej

Moderator: Pan Mariusz Sadłowski, Koordynator ds. energetyki i środowiska, Obszar Metropolitalny Gdańsk Gdynia Sopot

Prezentacje:

1. **Kompleksowa Obsługa Inwestora na poziomie regionalnym**
Pan Andrzej Rajkiewicz, Wiceprezes Zarządu, Ogólnokrajowe Stowarzyszenie „Poszanowanie Energii i Środowiska” SAPE Polska
2. **Projekt Doradztwa Energetycznego w województwie pomorskim – efekty działań i plany na przyszłość**
Pani Malwina Śnieg, Doradca Energetyczny WFOŚiGW w Gdańsku
3. **Narzędzia wspierania wdrażania efektywności energetycznej w samorządach z podsumowaniem**
Pan Mariusz Sadłowski, Koordynator ds. energetyki i środowiska, Obszar Metropolitalny Gdańsk Gdynia Sopot

13:00 – 13:15 Przerwa/Powrót do sesji plenarnej

13:15 – 14:00 Sesja plenarna – wnioski z sesji tematycznych

- *Podsumowanie sesji tematycznych*
- *Zamknięcie obrad Okrągłego Stołu*

3 Sesja plenarna

- **Powitanie**

Pani Katarzyna Grecka, Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp. z o.o.

Witając gości Pani Katarzyna Grecka wprowadziła uczestników w program RoundBaltic. Wydarzenie – Pierwszy Regionalny Okrągły Stół w Pomorskiem w efektywności energetycznej - zostało zorganizowane w ramach europejskiego programu RoundBaltic, realizowanego przez międzynarodowe konsorcjum. Strona polska jest reprezentowana przez Stowarzyszenie Agencji Energetycznych Polska (SAPE Polska), którego członkowie realizują okrągłe stoły w swoich regionach. Do tej pory odbył się 1 Krajowy Okrągły Stół oraz 4 Okrągłe Stoły w różnych regionach kraju. Planowane są dwa kolejne w pierwszej rundzie.

W dalszej kolejności, w ramach programu zorganizowana zostanie kolejna runda Regionalnych Okrągłych Stołów oraz dwa Krajowe Okrągłe Stoły, które będą kontynuacją obecnych wydarzeń.

- **Otwarcie**

Pan Leszek Bonna, Wicemarszałek Województwa Pomorskiego

Pan Marszałek zwrócił uwagę, że w pakiecie Fit for 55 Unia Europejska stawia bardzo ambitne cele przed systemami energetycznymi, w tym konieczność redukcji całkowitej emisji gazów cieplarnianych do roku 2030 o 55%, wzrostu wykorzystywania OZE o 40% i poprawy efektywności energetycznej o 36%. W związku z tymi celami w Polsce podejmowane są działania opisane m.in. w dokumentach takich jak Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku (PEP 2040) czy Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Polska przyjęła zobowiązanie ograniczenia do 2030 roku emisji gazów cieplarnianych o 30% oraz zwiększenia udziału OZE w końcowym zużyciu energii o 23% - w tym w sektorze ciepłownictwa o 28%.

Polityka regionalna realizowana przez Samorząd Województwa Pomorskiego od wielu już lat przyczynia się do realizacji tych celów. Wykorzystywane są dobre warunki dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym morskiej energetyki wiatrowej.

Podobnie efektywność energetyczna. W ostatnich latach notowany jest stopniowy spadek zapotrzebowania na ciepło u odbiorców zasilanych ze scentralizowanych sieci ciepłych, co związane jest z termomodernizacją, racjonalizacją zachowań oraz obniżeniem zapotrzebowania na ciepło technologiczne.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego zakładają poprawę bezpieczeństwa energetycznego oraz poprawę jakości powietrza, m.in. poprzez redukcję zapotrzebowania na energię. Inteligentna specjalizacja ISP3 poświęcona jest technologiom efektywnym w produkcji, przesyłce, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie. Wiele uwagi poświęca się również magazynowaniu energii oraz technologiom wodorowym.

Narzędziem wspierającym te procesy są Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021 – 2027 (FEP). W ramach tego programu wspierana będzie budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. FEP uwzględnia także potrzeby rozproszonej energetyki prosumenckiej wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych.

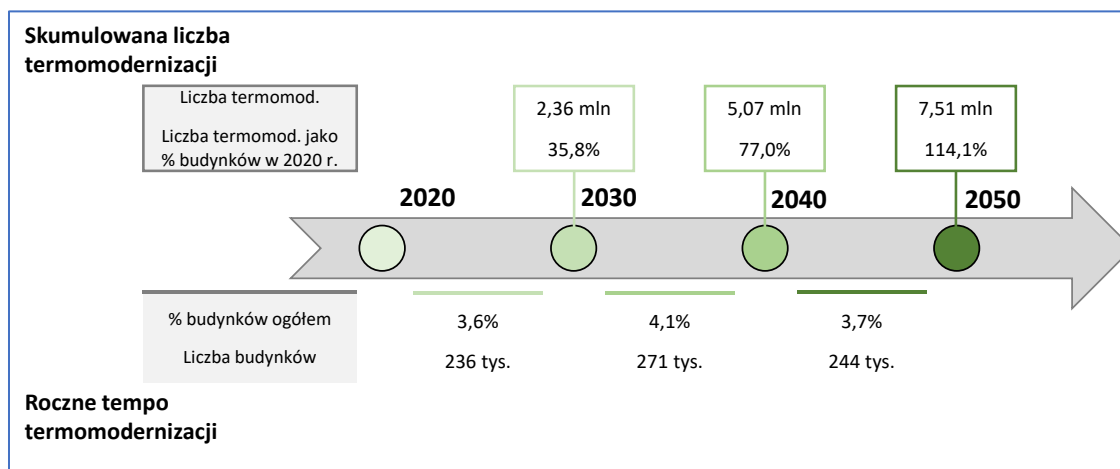
- **Długoterminowa strategia renowacji budynków**

Pani Barbara Wąsowska, Naczelnik Wydziału, Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Departament Gospodarki Niskoemisyjnej

Przedstawiono Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia „Długoterminowej strategii renowacji budynków” (IC6) - etap Rada Ministrów. Strategia obejmuje długofalowe działania do roku 2050 w kierunku gospodarki neutralnej

klimatycznie, wymiany najbardziej emisyjnych źródeł ciepła, przy zapewnieniu efektywności ekonomicznej renowacji oraz sprawiedliwe rozłożenie kosztów inwestycji w modernizację budynków.
Rekomendowany scenariusz renowacji przedstawia poniższy schemat.

Strategia przewiduje, że do 2027 roku zmodernizowane zostaną wszystkie budynki charakteryzujące się wskaźnikiem EP większym niż 330 kWh/(m²·rok), a do 2035 r. budynki charakteryzujące się wskaźnikiem EP większym niż 230 kWh/(m²·rok). W roku 2045 wszystkie budynki będą miały wskaźnik EP nie większy niż 150 kWh/(m²·rok).

Odnośnie transformacji energetycznej Strategia zakłada odejście od stosowania źródeł opartych na paliwach kopalnych (w tym gazie ziemnym) jako podstawowych nośników energii przy termomodernizacji budynków mieszkalnych i niemieszkalnych do 2030 r., z utrzymaniem możliwości zastosowania rozwiązań hybrydowych oraz źródeł dostosowanych do wykorzystania zeroemisyjnych alternatyw. Wycofywanie wykorzystania paliw kopalnych przez wymianę źródeł ciepła lub zastosowanie zeroemisyjnych alternatyw (np. biometan, syntetyczne paliwa, wodór) w pozostałych budynkach przy równoległej głębokiej termomodernizacji do będzie trwało do 2050 r.

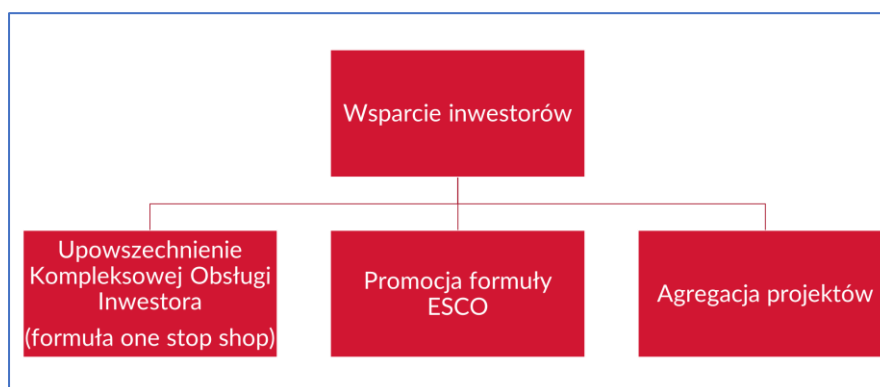
Podkreślono, że opłacalność skali i głębokości termomodernizacji wynika nie tylko z obecnych kosztów paliw, ale również kosztów dostarczenia zeroemisyjnych nośników energii (przede wszystkim energii elektrycznej i ciepła sieciowego) w perspektywie długoterminowej. W warunkach gospodarki zeroemisyjnej opłacalna jest termomodernizacja niemal wszystkich istniejących budynków.

Wdrażanie Strategii będzie wspierane instrumentami finansowymi, takimi jak:

- Ulga termomodernizacyjna
- Program „Czyste Powietrze” i „STOP SMOG”
- Fundusz Termomodernizacji i Remontów
- Fundusze Europejskie (w tym Krajowy Plan Odbudowy)

Realizacja wariantu rekomendowanego w inwestycje na renowację budynków w latach 2021-2050 (w zakresie termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła) wymaga ok. 1,54 bln zł.

Rekomendowane są rozwiązania organizacyjno-prawne wsparcia inwestycji, w tym Kompleksowa Obsługa Inwestora oraz szersze wdrażanie formuły ESCO.

Planowane są zmiany i rozwiązania prawne obejmujące, m.in.

1. minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej, w celu obliczenia optymalnego ich poziomu pod względem kosztów biorąc pod uwagę warunki klimatyczne oraz praktyczną dostępność infrastruktury energetycznej. Dodatkowo dokument ten będzie zawierał sprawozdanie do Komisji Europejskiej zgodnie z art. 5 dyrektywy 2010/31/UE.
2. metodologię wyznaczania charakterystyki energetycznej budynków, w celu dostosowania przepisów do zmieniających się regulacji prawnych oraz zmian technologicznych. Przeanalizowana zostanie też kwestia ewentualnej zmiany sposobu przedstawiania charakterystyki energetycznej budynku w postaci nowego wzoru świadectw charakterystyki energetycznej.

Przedstawione założenia DSR są ambitne, jednak z drugiej strony bardzo ogólne i spóźnione, brak było przynajmniej szacunkowego podania harmonogramu czasowego planowanych radykalnych zmian oraz konkretnych rozwiązań.

- **Energetyka w Funduszach Europejskich dla Pomorza 2021-2027**

Pan Adam Mikołajczyk, Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego, UMWP

Planowane działania w energetyce regionalnej znajdują odbicie w Funduszach Europejskich dla Pomorza 2021-2027. Przekazanie projektu FEP 2021-2027 do Komisji Europejskiej planowane jest w marcu 2022 r., po uzyskaniu opinii Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Ogółem środki FEP 2021-2027 wyniosą 1 674 mln euro.

W ramach działań w poprawę efektywności energetycznej realizowane będą inwestycje:

- kompleksowych przedsięwzięć termomodernizacyjnych, w tym dostosowanie budynków do wymogów dla budynków zero- i plus-energetycznych,
- rozwój systemów zarządzania energią w budynkach czy rozwój oświetlenia wewnętrznego ograniczającego zużycie energii elektrycznej,
- w wymianę wykorzystujących paliwa stałe indywidualnych źródeł ciepła (kotły lub piece) w budynkach wielorodzinnych lub budynkach użyteczności publicznej na źródła niskoemisyjne, przede wszystkim na OZE oraz podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Dostępne będą również środki na promocję, doradztwo, podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE, obejmujących swoim zasięgiem maksymalnie obszar całego województwa pomorskiego, a także monitoring jakości powietrza.

W odniesieniu do odnawialnych źródeł energii przewiduje się:

- budowę i rozbudowę OZE, w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem rozproszonej energetyki prosumenckiej wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych,
- organizowanie i budowa wysp energetycznych,
- organizowanie i budowa klastrów energii, spółdzielni energetycznych oraz społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej,
- produkcja i wykorzystanie biogazu wraz z systemami dystrybucji, kondycjonowania i zagospodarowania produktów ubocznych, w tym do produkcji nawozów,
- przebudowa istniejących elektrowni wodnych.

FEP 2021-2027 przewiduje szerokie wykorzystanie instrumentów terytorialnych w formułach takich jak ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, ZPT – Zintegrowane Porozumienia Terytorialne. Podstawowymi instrumentami wsparcia będą specjalne kredyty.

Dodatkowo efektywność energetyczna wspierana będzie z funduszy badawczo-rozwojowych (w tym dotacji).

- **Wyzwania w zakresie efektywności energetycznej w budynkach w UE**

Pan Andrzej Szajner, Członek Zarządu, Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp. z o.o.

Pan Andrzej Szajner przedstawił wyzwania w zakresie efektywności energetycznej w budynkach w UE. Cel strategiczny Unii Europejskiej na rok 2050 jest w różny sposób realizowany w poszczególnych państwach. Wykorzystano dane z dwóch

raportów z grudnia 2021 r. W pierwszym z nich przedstawiono ewolucję w zakresie zużycia energii w budynkach oraz wpływ rozwoju budownictwa na zużycie energii. Przybywa zbyt mało budynków efektywnie energetycznie, trend spadku zużycia energii został zahamowany. W drugim raporcie analizowano kilka scenariuszy redukcji zużycia paliw kopalnych w budynkach. Konieczne jest powiązanie głębokiej termomodernizacji z jak najszybszym odejściem od spalania węgla i oleju w budynkach. Tempo termomodernizacji musi być ponad dwukrotnie szybsze. Gaz może być paliwem przejściowym do czasu przejścia na źródła odnawialne.

W odróżnieniu od planów DRW w Polsce analizy wskazują, że konieczne jest jak najszybsze przejście na realizację głębokiej termomodernizacji oraz w pierwszej kolejności odejście od wykorzystywania węgla i oleju opałowego jako paliwa końcowego w budynkach. Państwa członkowskie muszą przedstawić metody pokonania barier i przygotować otoczenie regulacyjne i mechanizmy wsparcia na drodze do uzyskania neutralności klimatycznej budynków do roku 2050.

- **Energetyka w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego z uwzględnieniem doświadczeń Programu Inteligentnych Specjalizacji Pomorza w zakresie technologii ekofektywnych i OZE.**

Pan Jarosław Kumięga, Kierownik Referatu Planowania Energetycznego, Departament Rozwoju Gospodarczego UMWP oraz Pan Damian Mucha - Wiceprezes Zarządu, Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza

Działania określone w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i środowiskowego zostały poprzedzone diagnozą i określeniem wyzwań, wśród których najważniejsze to:

- deficyt mocy elektrycznej w źródłach energii przy wysokim potencjale dla ich lokalizacji,
- duży potencjał dla rozwoju energetyki odnawialnej (wiatr, słońce, biomasa) w regionie,
- konieczność dalszej poprawy efektywności energetycznej w budownictwie i rozwój ciepła sieciowego,
- okresowo występuje zanieczyszczenie głównie pyłem zawieszonym, pomimo relatywnie czystego powietrza.

Obszary wsparcia dla poprawy efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii zostały ujęte w dwóch priorytetach celu szczegółowego 2 jakim jest bezpieczeństwo energetyczne:

1. czysta energia,
2. poprawa jakości powietrza.

Działania wskazane w obu priorytetach dotyczą rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym wspieranie energetyki rozproszonej, rozwoju **wysp energetycznych, klastrów energii, spółdzielni oraz społeczności energetycznych**, rozwoju efektywnych energetycznie oraz inteligentnych systemów przesyłu, dystrybucji, magazynowania paliw i energii oraz systemów oświetlenia zewnętrznego, przebudowy indywidualnych i lokalnych źródeł ciepła w kierunku znaczącej redukcji emisji zanieczyszczeń oraz budowy, rozbudowy i modernizacji systemów ciepłowniczych, poprawy komfortu termicznego oraz efektywności energetycznej w budynkach oraz utrzymania i rozwoju systemu monitoringu jakości powietrza.

Istotne dla Pomorza działania w innowacyjność przedsiębiorstw w szeroko rozumianej energetyce są wspierane przez Inteligentną Specjalizację Pomorza 3. Celem działania ISP3 jest uzyskanie synergii przedsiębiorstw z branży energetycznej poprzez wzrost innowacyjności oraz aktywności badawczo-rozwojowej. Aktywność ISP3 jest realizowana w trzech grupach roboczych:

1. budownictwo niskoenergetyczne,
2. systemy zarządzania energią,
3. dekarbonizacja lokalnego ciepłownictwa.

Wśród planowanych działań należy podkreślić wsparcie potencjału klastrów załączkowych i regionalnych oraz wsparcie rozwoju nowoczesnych usług klastrów.

Uzyskano synergię potencjału przedsiębiorców i jednostek naukowych, odnotowano wzrost innowacyjności i aktywność badawczo-rozwojową. Szeroka reprezentacja podmiotów z sektora BiR gwarantuje dalszy rozwój aktywności w ramach ISP.

3.1 Konkluzje, rekomendacje sesji plenarnej

1. W programie Fit for 55 Unia Europejska stawia bardzo ambitne cele przed systemami energetycznymi, w tym konieczność redukcji całkowitej emisji gazów cieplarnianych do roku 2030 o 55%, wzrostu wykorzystywania OZE o 40% i poprawy efektywności energetycznej o 36%.
2. Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021 – 2027 wspierać będą budowę i rozbudowę odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE. FEP uwzględnia także potrzeby rozproszonej energetyki prosumenckiej wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych.
3. Analiza potrzeb renowacji budynków wskazuje na konieczność zwiększenia tempa poprawy efektywności energetycznej budynków do 3,6% rocznie do roku 2030, a następnie zwiększenia tempa renowacji do 4,1% do roku 2040 i 3,7% do roku 2050. Planowane jest też odchodzenie od źródeł kopalnych na rzecz źródeł hybrydowych i neutralnych. Realizacja tych zadań wymaga:
 - a. łącznych nakładów na poziomie 1,54 bln zł w latach 2021-2050,
 - b. zmian legislacyjnych w zakresie ułatwienia funkcjonowania firm ESCO,
 - c. rekomendowane jest tworzenie systemu Kompleksowej Obsługi Inwestora (KOI),
 - d. zmian legislacyjnych w zakresie charakterystyki energetycznej,
 - e. szerokiego dostępu do środków finansowych wspierających inwestycje w efektywność energetyczną oraz proces odchodzenia od paliw kopalnych.
4. Wśród działań w efektywność energetyczną i OZE szczególną uwagę przywiązuje się do przedsięwzięć obejmujących szereg inicjatyw mających na celu **powstanie na terenie województwa pomorskiego wysp energetycznych**.
5. W Pomorskiem aktywnie działa Inteligentna Specjalizacja Pomorza 3 skierowana na działania badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw z branży energetycznej.

Prezentacje i krótka dyskusja wskazały, że ogólne koncepcje przejścia na budownictwo neutralne klimatycznie nie budzi kontrowersji. Brak jest jednak rozwiązań szczegółowych, programy strategiczne są ogólne i w budowie. Programy finansowania z funduszy europejskich w Polsce są opóźnione i nie jest znany kalendarz uruchomienia środków. Uzgodnienia w kraju i na poziomie europejskim są trudne i nie wiadomo, jaki ostateczny kształt będzie miało finansowanie efektywności energetycznej w budynkach.

W odróżnieniu od planów DRW w Polsce analizy europejskie wskazują, że konieczne jest jak najszybsze przejście na realizację głębokiej termomodernizacji oraz w pierwszej kolejności odejście od wykorzystywania węgla i oleju opałowego jako paliwa końcowego w budynkach.

Województwo pomorskie jest przygotowane na absorpcję środków na poprawę efektywności energetycznej budynków i przejście na źródła odnawialne.

4 Sesja tematyczna 1: Finansowanie poprawy efektywności energetycznej budynków oraz OZE

2 lutego 2022, 11:30 – 13:30, Prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Moderator: Pan Marcin Gregorowicz, Kierownik Działu Doradców Energetycznych WFOŚiGW w Gdańsku

Sprawozdawca: Pan Andrzej Szajner, Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp. z o.o.

4.1 Prezentacje:

4.1.1 Finansowanie termomodernizacji ze wsparciem ELENA – oferta Alior Banku

Pan Wojciech Bodziacki, Ekspert ds. Finansowania Termomodernizacji Alior Bank

Przedmiotem prezentacji były doświadczenia Alior Banku w finansowaniu termomodernizacji z wykorzystaniem wsparcia z ELENA. Przedstawiono dane liczbowe, w tym zawarcie umów na termomodernizację na kwotę 114 mln. zł, z 5 900 gospodarstwami domowymi. Pożyczka termomodernizacyjna oferowana jest zarówno w ramach RPO jaki i ze środków BGK i EBI w pięciu województwach. Wymaganiem uzyskania pożyczki jest przedstawienie audytu energetycznego ex-ante potwierdzającego zakładane oszczędności. Parametry są różne dla poszczególnych województw.

Dzięki środkom z inicjatywy ELENA inwestorzy mogą uzyskać refundację 90% kosztów audytu energetycznego i dokumentacji technicznej.

4.1.2 Finansowanie modernizacji energetycznej w budownictwie – środki krajowe

Pan Michał Leszczyński, Koordynator w Dziale Programów Regionalnych WFOŚiGW w Gdańsku

Prezentowany został pakiet programów wspierających efektywność energetyczną, poprawę jakości powietrza i OZE administrowanych przez WFOŚiGW w Gdańsku. Najpowszechniejszy program Czyste Powietrze przechodzi ewolucję, możliwe jest powiązanie termomodernizacji i zmiany źródła ogrzewania na zintegrowany układ pompa ciepła i instalacja PV. Program z założenia masowy, opiera się na szczegółowych warunkach wysokości i intensywności finansowania, dla poszczególnych przedsięwzięć i ich kombinacji.

Oprócz znanych i modyfikowanych programów przedstawiono nowe, planowane programy, jak Agroenergia dla rolników czy „Ciepłe Mieszkanie” (budynki wielorodzinne) i „Moje Ciepło” (budynki nowobudowane).

Dodatkowo, WFOŚiGW w Gdańsku wspiera pożyczkami różne przedsięwzięcia z zakresu efektywności energetycznej.

4.1.3 Finansowanie instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych – wsparcie pozadotacyjne

Pani Aneta Grzębska, Prezes Zarządu, Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.

Pani Renata Taczalska, Kierownik Projektu, Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.

Pani Aneta Grzębska przedstawiła działalność Pomorskiego Funduszu Pożyczkowego. Następnie Pani Renata Taczalska przedstawiła główne założenia i efekty Pożyczki OZE w ramach RPO WP 2014-2020. Pożyczka dostępna jest do wszystkich grup odbiorców oprócz osób fizycznych. Wspierane są instalacje OZE wytwarzające energię elektryczną lub ciepłą oprócz energetyki wiatrowej.

Preferencyjne oprocentowanie pożyczki udzielanej na okres do 15 lat, po spełnieniu określonych warunków, wynosi 0,25% w skali roku. Środki są dostępne do ich wyczerpania, do połowy 2023 r. Przedstawiono przykłady zrealizowanych inwestycji, dla różnych OZE i ich kombinacji.

4.2 Dyskusja, konkluzje, rekomendacje sesji tematycznej

1. Głęboka termomodernizacja budynków mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych, powinna uzyskać wsparcie. Dotychczasowy, wypracowany mechanizm wsparcia z Funduszu Termomodernizacji i Remontów powinien zostać odpowiednio zmodyfikowany i uzyskać wsparcie, dla prowadzenia głębokiej termomodernizacji i odejścia od paliw kopalnych.
2. Przygotowywane centralnie systemy wsparcia (obecne Czyste Powietrze i oczekiwany Ciepłe Mieszkanie dla budynków wielorodzinnych) obwarowane są szczegółowymi limitami dofinansowania, nie powiązanych z sytuacją na rynkach budownictwa i energii. Nie wiadomo, jak powstały te zapisy i ich skuteczność nie jest potwierdzona obiektywną analizą. Powstają nierealne pomysły, jak wsparcie termomodernizacji mieszkania w budynku wielorodzinnym w ramach programu Ciepłe Mieszkanie.
3. Doświadczenia we wsparciu kredytami inwestycji w OZE są pozytywne, szczególnie w ramach systemu prosumenta. Nie są znane efekty wpływu na ten rynek zmian w systemie prosument i przejście na net-metering.

4.3 Uczestnicy

W sesji wzięli udział przedstawiciele:

1	Admal Energia Odnawialna
2	Alior Bank S.A.
3	AUIPE AG
4	Bank Gospodarstwa Krajowego
5	BAPE
6	Ekoinbud
7	Europejski Bank Inwestycyjny
8	Gmina Cedry Wielkie
9	Gmina Kartuzy
10	Gmina Kosakowo
11	Gmina Linia
12	Gmina Pelplin
13	Gmina Sierakowice
14	Gmina Sulęczyo
15	KERI
16	NFOŚiGW
17	PARR S.A.
18	PGE Energia Ciepła SA
19	Polskie Konsorcjum Energetyczne Sp. z o.o.
20	Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.
21	Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.
22	Pomorskie Centrum Termomodernizacji
23	Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza
24	Starostwo Powiatowe w Kartuzach
25	Starostwo Powiatowe w Lęborku
26	Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim
27	Urząd Miasta Gdyni
28	Urząd Gminy Potęgowo
29	Urząd Gminy w Pszczółkach
30	Urząd Gminy w Sztutowie
31	Urząd Gminy w Żukowie
32	Urząd Gminy Wejherowo
33	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
34	Urząd Miasta i Gminy Pelplin
35	Urząd Miasta i Gminy Sztum
36	Urząd Miasta Lębork
37	Urząd Miasta Pruszcz Gdański
38	Urząd Miasta Rumia
39	Urząd Miasta Sopotu
40	Urząd Miejski w Gdańsku
41	Urząd Miejski w Jastarni
42	Urząd Miejski w Miastku
43	WFOŚiGW w Gdańsku
44	Zakład Energetyki Ciepłej SPEC-PEC Sp. z o.o.

5 Sesja tematyczna 2: Kompleksowa Obsługa Inwestora/system doradców jako narzędzia wspierania wdrażania efektywności energetycznej

2 lutego 2022, 11:15 – 13:00, Prezentacje i wprowadzenie do dyskusji

Moderator: Pan Marcin Gregorowicz, Kierownik Działu Doradców Energetycznych WFOŚiGW w Gdańsku

Sprawozdawca: Pani Katarzyna Grecka, Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp. z o.o.

Celem Sesji tematycznej 2 była prezentacja systemów doradztwa energetycznego w Europie i w kraju oraz dyskusja związana z dalszym rozwojem tych systemów w warunkach polskich. System doradztwa energetycznego powinien obejmować nie tylko doradztwo techniczne, ale łączyć wiele innych aspektów niezbędnych dla wdrożenia projektów od małych prostych termomodernizacji po skomplikowane, duże projekty obejmujące nie tylko termomodernizację, ale też działania związane z renowacją budynków zabytkowych, modernizacją źródeł ciepła, instalacji wewnętrznych oraz integracją odnawialnych źródeł energii, a także systemami zarządzania energią w budynkach. Projekty tego typu wymagają opracowania dokumentacji technicznej, zaawansowanej inżynierii finansowej, organizacji procesu wykonawstwa i wreszcie rozliczenia inwestycji, monitorowania efektów energetycznych i ekologicznych wdrożonych działań. Na szczególną uwagę zasługuje model Kompleksowej Obsługi Inwestora (one-stop-shop).

5.1 Prezentacje:

5.1.1 Kompleksowa Obsługa Inwestora na poziomie regionalnym

Pan Andrzej Rajkiewicz Wiceprezes Zarządu SAPE

Szczegółowo zostały omówione doświadczenia krajów UE w zakresie wdrażania i wykorzystania modeli one-stop-shop / Kompleksowej Obsługi Inwestora (OSS/KOI) na poziomie regionalnych i miejskich struktur samorządowych. Przedstawione zostały główne modele biznesowe wsparcia inwestorów projektów poprawy efektywności energetycznej, jak i formy organizacyjno-prawne KOI. Omówiono zidentyfikowane potrzeby oraz wskazano potencjalne możliwości i sposoby tworzenia i wdrożenia Kompleksowej Obsługi Inwestora (KOI) na poziomie regionalnym, w Polsce. Ostatnim elementem prezentacji było scharakteryzowanie pożądanych cech, jakie powinna posiadać jednostka KOI w Polsce. Zwrócono uwagę, na fakt, że istnieje możliwość uzyskania wsparcia ze środków unijnych wspierających tworzenie KOI. Ze środków tych mogą również korzystać samorządy, osoby prywatne i instytucje ze sfery bankowej.

W polskich warunkach z pewnej formy KOI korzystają przede wszystkim banki. W warunkach europejskich istnieje już wiele przykładów wdrażania KOI przez samorządy lokalne.

Jakie kroki należy podjąć przy tworzeniu KOI:

1. Zidentyfikować potrzeby wsparcia oraz ich skalę
2. Dokonać wyboru formy prawnej KOI
3. Opracować biznesplan
4. Aplikować o wsparcie KOI

5.1.2 Projekt Doradztwa Energetycznego w województwie pomorskim – efekty działań i plany na przyszłość

Pani Malwina Śnieg, Doradca Energetyczny WFOŚiGW w Gdańsku

WFOŚiGW w Gdańsku prowadzi od 2016 r. system doradztwa energetycznego w regionie pomorskim. Systemem doradców energetycznych objętych jest 16 partnerów reprezentujących poszczególne regiony kraju (84 doradców energetycznych). Projekt systemu doradców, który początkowo planowany był do roku 2023, prawdopodobnie zostanie przedłużony na kolejne lata.

W strukturach WFOŚiGW w Gdańsku obecnie zaangażowanych jest 6 doradców energetycznych, którzy prowadzą aktywne działania szkoleniowo-edukacyjne w gminach województwa pomorskiego. W ocenie WFOŚiGW istnieje potrzeba stworzenia systemu energetyków gminnych, którzy wspieraliby wdrażanie działań w poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, służyli poradą, pomagali w przygotowaniu wniosków o wsparcie finansowe i rozliczaniu inwestycji. Do tej pory przeszkolonych zostało 118 osób z 73 gmin województwa pomorskiego. Planowane są dalsze szkolenia o rozszerzonym programie obejmującym działania w dostosowaniu do zmian klimatu

i gospodarki obiegu zamkniętego. Problemem jest duża rotacyjność osób przeszkolonych w tematyce energetycznej i konieczność prowadzenia szkoleń nowych osób. Problemem jest również finansowanie stanowisk energetyków gminnych w dłuższych perspektywach czasowych wykraczających poza pierwszy rok działania.

WFOŚiGW wspiera również finansowo inwestycje w efektywność energetyczną oraz OZE.

5.1.3 Narzędzia wspierania wdrażania efektywności energetycznej w samorządach z podsumowaniem

Pan Mariusz Sadłowski, Koordynator ds. energetyki i środowiska, Obszar Metropolitalny Gdańsk Gdynia Sopot

Obszar Metropolitalny Gdańsk Gdynia Sopot zrzeka 3 miasta na prawach powiatu, 8 powiatów i 48 gmin województwa pomorskiego wychodząc naprzeciw wielu wyzwaniom samorządów. Wśród nich, obecnie należy wymienić drastyczny wzrost cen nośników energii, stosunkowo niską efektywność energetyczną budynków, potrzebę wsparcia mieszkańców i przedsiębiorców w aplikowaniu o środki finansowe na wymianę źródeł ciepła i ogólnie potrzebę podejmowania działań edukacyjnych i szkoleniowych w celu podnoszenia świadomości proekologicznej.

Obecnie funkcjonujące systemy doradztwa energetycznego to:

- doradcy energetyczni WFOŚiGW,
- gminni doradcy energetyczni w gminach które powołały osoby, w których kompetencjach znajdują się aspekty energetyczne i środowiskowe,
- niezależne podmioty.

Brakuje usług typu KOI. Jednocześnie zwraca się uwagę, że trudne jest zintegrowanie usług o charakterze technicznym, finansowym i prawnym w jednym miejscu. Istnieje potrzeba szerokiego wsparcia dla tego typu inicjatyw. W obecnej perspektywie finansowej UE istnieje wiele możliwości sięgnięcia po środki wspierające tworzenie doradztwa energetycznego:

- FEnIKS 2021-2027 - Ogólnopolski Projekt Doradztwa Energetycznego,
- KPO Reforma: B2.2. Poprawa warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, B2.2.3. Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne (klastry energii, spółdzielnie energetyczne, zbiorowe porozumienia prosumentów oraz ewentualne przyszłe formy SE) – wsparcie doradcze, wsparcie inwestycyjne,
- FEP Priorytet 2.2 Bardziej zielone Pomorze (CP 2) (i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych – w tym promocja, doradztwo, podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE, obejmujących swoim zasięgiem maksymalnie obszar całego województwa pomorskiego,
- LIFE – „Przejście na czystą energię”,
- EBI – program ELENA, obszary wsparcia: Sustainable Energy; Sustainable Residential,
- Projekty Europejskie – Interreg, Horyzont Europa,

W ramach Komisji ds. Infrastruktury i Środowiska OMGGG pracuje nad przygotowaniem aplikacji do EBI w ramach programu ELENA na finansowanie ekodoradców:

- zgłoszone 25 samorządów,
- wartość projektu 3 mln euro (dofinansowanie 90%),
- plan inwestycyjny - 60 mln euro.

W najbliższym czasie planowane jest wyłonienie doradcy, który przeprowadzi analizę planowanych inwestycji jednostek samorządu terytorialnego oraz przygotuje aplikację do EBI.

Zwrócono również uwagę na model ESCO jako jedną z możliwości realizacji inwestycji w efektywności energetycznej. Programy wspierające ten model:

- Fundusz Modernizacyjny (Energy Performance Contract, EPC)
„Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 50 szt.”
– 100 mln zł
Pilotaż zakłada wsparcie prac modernizacyjnych budynków mieszkalnych wielorodzinnych powyżej 7-miu lokali – 10 mln zł
- FEP (w tym ZIT)
Priorytet 2.2 Bardziej zielone Pomorze (CP 2) (i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

➤ FEnIKS

„(...) w przypadku budynków użyteczności publicznej odpowiednią formą wsparcia dla inwestycji w poprawę efektywności energetycznej pozostaje dotacja. Skłonność do korzystania przez podmioty publiczne z instrumentów finansowych jest bardzo niska, co jest związane z ograniczoną autonomią. **Dotacja stymuluje głęboką termomodernizację, niekoniecznie najbardziej efektywną kosztowo.** Planowane jest przeprowadzenie **pilotażu wykorzystania środków UE w formie zwrotnej na projekty z udziałem firmy typu ESCO na rzecz jednostek sektora publicznego.** Jednak stan rozwoju rynku ESCO w Polsce oceniany jest jako wstępny, co stanowi istotną barierę w szerszym wykorzystaniu tej formuły w perspektywie finansowej 2021+.”

Jednak jednym z ciekawszych wariantów będzie program priorytetowy, nad którym pracuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jego celem będzie wdrożenie w Polsce modelu inwestycji realizowanych w formule „**renowacja z gwarancją oszczędności**” (Energy Performance Contract, EPC).

Realizowane w ramach programu inwestycje pozwolą na systemowe wsparcie projektów inwestycji w efektywność energetyczną w tzw. modelu ESCO (Energy Service Company), czyli przedsiębiorstwa usług energetycznych. Model ten zakłada przeprowadzenie przez przedsiębiorstwo ESCO termomodernizacji oraz optymalizacji zużycia energii podczas eksploatacji zmodernizowanego budynku w zamian za dokonywane przez jego właścicieli okresowe spłaty kosztów inwestycji, które pokrywane będą z oszczędności powstających w toku eksploatacji budynku. Jednym z kluczowych elementów systemu będzie wykup przez zapewniającą promesę instytucję 80% wierzytelności przedsiębiorstwa ESCO powstałych w związku z realizacją kontraktu. Pozwoli to na uwolnienie zdolności przedsiębiorstwa ESCO do zrealizowania w analogicznym modelu dalszych inwestycji w efektywność energetyczną kolejnych budynków lub infrastruktury.

18 grudnia 2020 r. NFOŚiGW podpisał z Polskim Funduszem Rozwoju S.A. porozumienie w sprawie wdrażania w Polsce modelu przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO).

5.2 Dyskusja, konkluzje, rekomendacje sesji tematycznej

1. Istnieje potrzeba rozszerzenia systemu doradztwa energetycznego na poziomie gmin dla wspierania działań:
 - a. w głęboką termomodernizację,
 - b. w kierunku dwukrotnego zwiększenia liczby budynków poddawanych termomodernizacji do roku 2030,
 - c. dla wychodzenia z ubóstwa energetycznego.
2. Konieczne jest dalsze organizowanie szkoleń informacyjno-edukacyjnych kierowanych do grupy istniejących jak i potencjalnych doradców energetycznych.
3. Nadal otwarte pozostaje pytanie, które z modeli KOI funkcjonujących w Europie Zachodniej są najbardziej adekwatne do sytuacji w Polsce na szczeblach krajowym, regionalnym, powiatowo/gminnym?
4. Istnieje potrzeba konsolidacji informacji o różnych źródłach pozyskiwania wsparcia dla inwestycji w efektywność energetyczną.
5. Istnieje niedobór informacji o postępie technicznym – głównie w technologiach odnawialnych źródeł energii i systemach zarządzania energią w budynkach.
6. Centralna baza danych o emisyjności nie spełnia oczekiwań, ponieważ jedyną informacją jaka jest pozyskiwana jest rodzaj stosowanego paliwa na cele ogrzewania i ciepłej wody. Brakuje informacji o wieku kotłów, wielkości ogrzewanej powierzchni oraz ilości zużywanych nośników energii.

5.3 Uczestnicy

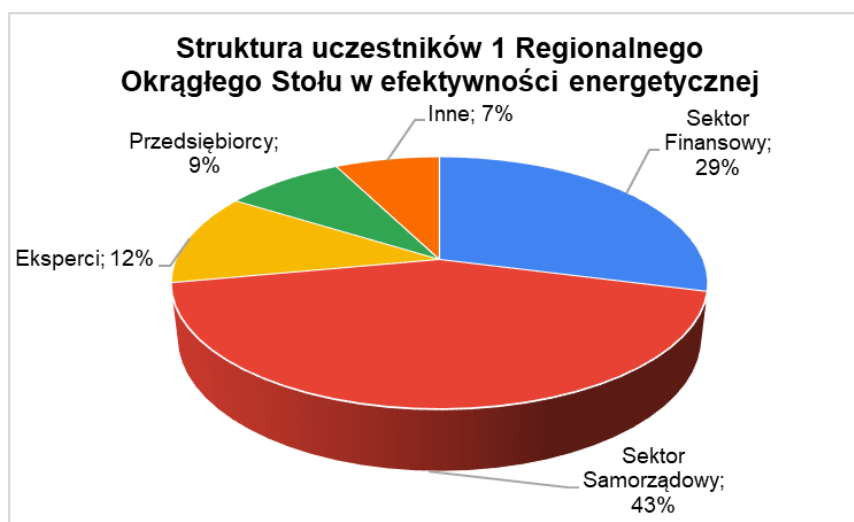
W sesji wzięli udział przedstawiciele:

1	Alior Bank
2	ARP S.A
3	AUiPE AG
4	Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp z o.o.
5	Gmina Miastko
6	Gmina Wejherowo
7	Instytut Energetyki o/Gdańsk

8	Kaszubski Związek Pracodawców
9	Ministerstwo Rozwoju i Technologii
10	NAPE S.A.
11	NFOŚiGW
12	Obszar Metropolitalny Gdańsk Gdynia Sopot
13	Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
14	Regionalna Agencja Poszanowania Energii i Środowiska w Toruniu
15	SAPE Polska
16	Urząd Gminy Potęgowo
17	Urząd Gminy Wejherowo
18	Urząd Gminy Wejherowo
19	Urząd Miasta Gdyni
20	Urząd Miasta Pruszcz Gdański
21	Urząd Miejski w Jastarni
22	Urząd Miejski w Wejherowie
23	WFOŚiGW w Gdańsku
24	Związek Banków Polskich

6 Konkluzje i rekomendacje, podsumowanie 1 Regionalnego Okrągłego Stołu w województwie pomorskim

1. W 1. Regionalnym Okrągłym Stole dotyczącym finansowania efektywności energetycznej województwa pomorskiego przeprowadzonym w formule on-line wzięły udział 93 osoby, w tym 27 osób reprezentujących sektor finansowy, przedstawiciele samorządów - 40 osób, eksperci – 11, przedsiębiorcy 8 oraz inne podmioty – 7 osób.

2. Województwo podejmuje szereg działań strategicznych na rzecz szerokiego wdrażania przedsięwzięć racjonalizujących wykorzystanie energii, w tym dużą uwagę przywiązuje do wspierania wysp energetycznych, tworzenia spółdzielni energetycznych i klastrów energii w regionie.
3. Głęboka termomodernizacja budynków mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych, powinna uzyskać wsparcie. Dotychczasowy, wypracowany mechanizm wsparcia z Funduszu Termomodernizacji i Remontów powinien zostać odpowiednio zmodyfikowany i uzyskać wsparcie, dla prowadzenia głębokiej termomodernizacji i odejścia od paliw kopalnych.

4. Istnieje duża potrzeba dalszego rozwijania systemu doradców energetycznych, w tym tworzenia punktów Kompleksowej Obsługi Inwestora (KOI).
5. Obecnie OMGGŚ pracuje nad przygotowaniem aplikacji do EBI w ramach programu ELENA na finansowanie ekodoradców obejmujących 25 samorządów województwa.
6. Powinny być tworzone przyjazne warunki dla działania firm typu ESCO.
7. Centralna baza danych o emisyjności nie spełnia oczekiwań, ponieważ jedyną informacją jaka jest pozyskiwana jest rodzaj stosowanego paliwa na cele ogrzewania i ciepłej wody. Brakuje informacji o wieku kotłów, wielkości ogrzewanej powierzchni oraz ilości zużywanych nośników energii.
8. Przygotowywane centralnie systemy wsparcia (obecne Czyste Powietrze i oczekiwany Ciepłe Mieszkanie dla budynków wielorodzinnych) obwarowane są szczegółowymi limitami dofinansowania, nie powiązanych z sytuacją na rynkach budownictwa i energii.
9. Doświadczenia we wsparciu kredytami inwestycji w OZE są pozytywne, szczególnie w ramach systemu prosumenta. Nie są znane efekty wpływu na ten rynek zmian w systemie prosument i przejście na net-metering.

